

ב. בניית תוכנית התערבות פרטנית

רקע

תכנון תהליך ההתערבות הפרטנית הוא שלב חיוני בתהליך האיתור של התלמידים המתקשים ושל אלה שאינם מצליחים לממש את הפוטנציאל הגלום בהם. עם סיום תהליך ההיכרות המעמיקה עם התלמיד, נדרש המורה להתמודד עם כמות עצומה של נתונים. במצב הזה, שלעיתים מתבטא בהצפה של מידע, הופכת משימת עיבוד המידע ותרגומו לתוכנית התערבות למאתגרת במיוחד.

חשיבות

ככל שאנו מיטיבים להכיר את התלמיד כך אנו עשויים להיות קשובים יותר כלפיו ולספק מענה הולם לצרכיו. ככל שייטיב המורה להכיר את התלמיד, את יכולותיו, קשייו ותגובותיו, כך הוא יוכל להבין את דפוסי התנהגותו ולהציע לו דרכי התערבות מותאמות ויעילות יותר.

בפרק זה נציע כלי לאיפיון תופעה פרטנית ובניית תוכנית התערבות - "כלי הקנבס". כלי זה יכול לשמש ככלי לבניית תוכנית התערבות אישית, אבל ניתן גם להשתמש בו ברמה הבית ספרית ככלי לאפיון תופעות פרטניות (כגון תלמידים משוטטים , תלמידים נעדרים וכו').

"כלי הקנבס" - לוח עבודה לאיפיון תופעה פרטנית ובניית תוכנית התערבות

בתהליך ההיכרות אנו מציידים את עצמנו בתמונה עשירה ומורכבת. תמונה זו מעלה מגוון נרחב של צרכים וכיווני פעולה אפשריים. האתגר המרכזי המונח לפתחנו הוא לזהות במדויק את ערוצי ההתערבות המשמעותיים והחיוניים ביותר בעבודה עם התלמיד.

"**מודל הקנבס (The business canvas model)**" הוא כלי שפותח בשנת 2010 בעולם העסקי, ואנו במנהלת מרום עשינו לו אדפטציה לעולם החינוך. המודל, המורכב מתשעה בלוקים המשולבים בלוח עבודה אחד, נועד לסייע בתכנון תוכנית פעולה וניתן לעשות בו שימוש גם ככלי תכנון וגם כלי למעקב אחר התקדמות תהליכים.

נשאלת השאלה: מדוע לוח קנבס? התשובה לכך היא שבדומה ללוח ציור, כלי זה ויזואלי מאוד ומאפשר ליצור מיקוד וחדות שתסייע בבניית תמונה ברורה ותהליכית. הכלי מסייע בפירוק תוכנית ההתערבות לגורמים (בדומה לתוכנית עסקית) ובהרכבה חוזרת שלהם. הקנבס עצמו, בדומה ללוח קנבס מקורי, מגיע ריק ופשוט, ובזאת גדולתו, שכן ניתן ליצוק לתוכו כל תוכן וכל משמעות. הדרך המומלצת להשתמש בכלי הקנבס היא שימוש בכתוביות קצרות ותמציתיות ולא במלל רב מידי.

כדי לאפיין תופעה פרטנית ולנסח תוכנית התערבות טובה, עלינו לעבור על תשעת הבלוקים ולוודא שהתמונה הכוללת קוהרנטית ומספרת את הסיפור של התלמיד בצורה משכנעת ובהירה.

תשעת הבלוקים הם:

1. **זיהוי:** מי התלמיד/התופעה אותם אנו רוצים לקדם? מאפיינים, יכולות וחזקות אל מול קשיים וחסמים
2. **אפיון:** ובחירה מהם הקשיים/חסמים שהיינו רוצים לשפר?
3. **בחירה:** מהם היכולות/ חוזקות שהיינו רוצים לקדם?
4. **קשר:** איזה סוג יחסים הייתי רוצה עם התלמיד/ים? כיצד השינוי ישפיע על יחסיו עם הסביבה?
5. **ערך (Value Proposition):** אילו שינויים יחווה (התלמידים) בעקבות המהלך?
6. **גיוס:** כיצד נגייס את התלמיד/ים לתהליך? כיצד נביא אותו/אותם למודעות שצריך לעשות שינוי?
7. **פעולה:** מהם התהליכים/הפעולות שאני מציע?
8. **משאבים:** מהם המשאבים שנחוצים לי?
9. **שותפים:** מי יכול לעזור לי להצליח?

"כלי הקנבס" – לוח עבודה לאיפיון תופעה פרטנית ובניית תוכנית התערבות

<p>7. פעולה מהם התהליכים/הפעולות שאני מציע?</p> 	<p>5. ערך לתלמיד (Value Proposition) איזה שיתוים יהווה התלמיד/ים בעקבות המהלך?</p> 	<p>4. דושר איזה סוג של יחסים הייתי רוצה עם התלמיד? כיצד השיתו יתפיע על יחסיו/יחסיהם עם הסביבה?</p> 	<p>2. אפיון מהם הקשיים/חסמים שהיינו רוצים לשפר?</p> 	<p>1. זיהוי מיהו התלמיד/ים שאותו/אותם אנו רוצים ללדבמ? מאפיינים, יכולות וחזקות אל מול קשיים וחסמים</p>
<p>6. גיוס כיצד נגייס את התלמיד/ים לתהליך? כיצד נביא אותו/אותם למדענות שאריו לעשות שיתו?</p> 	<p>3. בחירה מהם היכולות/חוזקות שהיינו רוצים לקדם?</p> 	<p>8. משאבים מהם המשאבים שנחוצים לך?</p> 	<p>9. שותפים מי יכול לעזור לי להצליח?</p> 	<p>8. משאבים מהם המשאבים שנחוצים לך?</p>